

Najważniejsze ułatwienia w obsłudze beneficjentów środków WPR

+

•

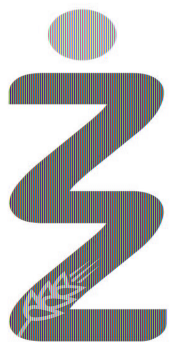
o

Wspólna Polityka Rolna po 2027 r.? Jak to zrobić?

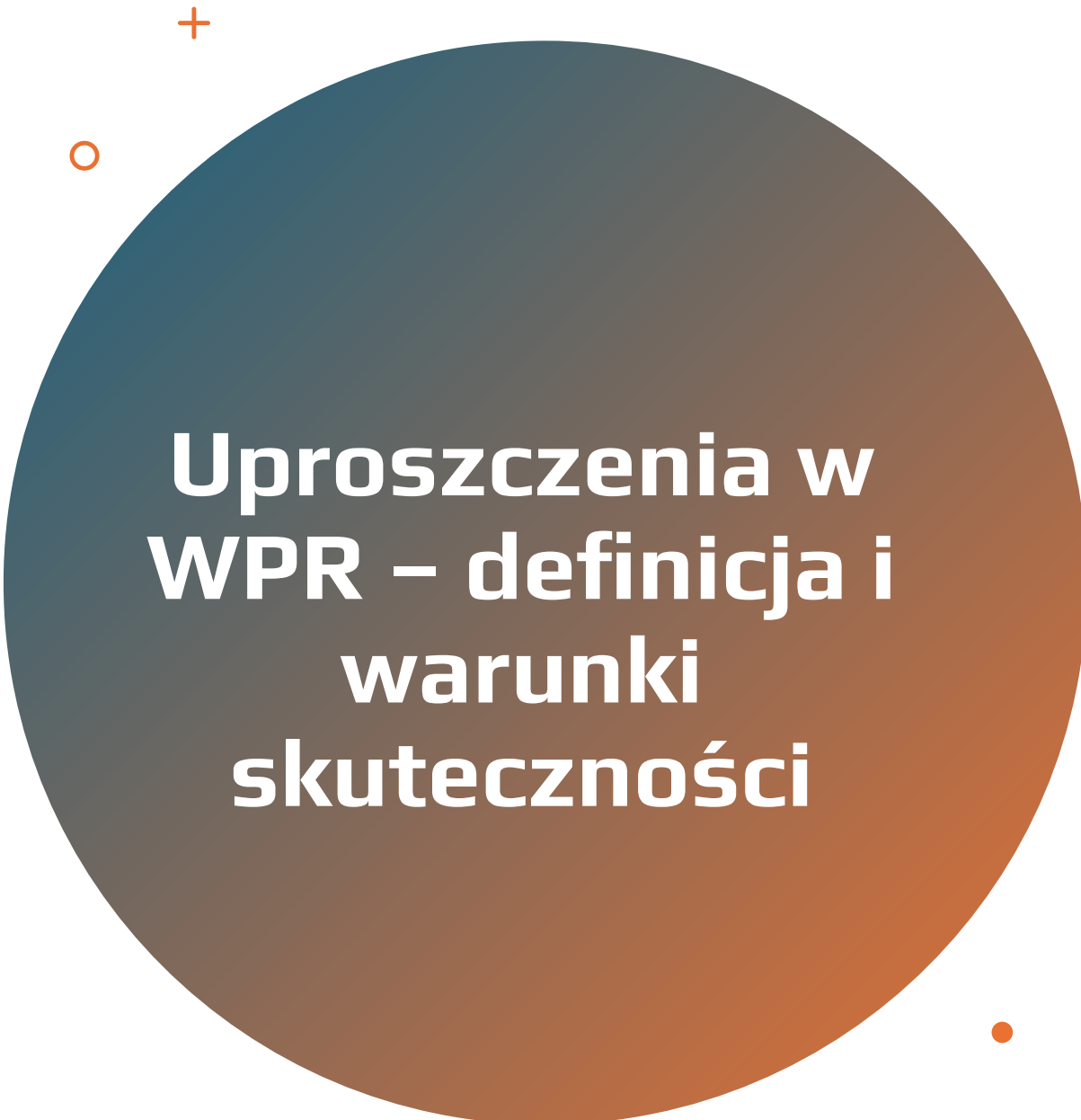
Senat, 30 czerwca 2026 r.

Joanna Gierulska

Ekspertka w sektorze agro i funduszach unijnych

koalicja żywa ziemia

A large circle with a gradient from dark blue at the top to brown at the bottom. In the top left corner of the circle, there is a small orange plus sign and a small orange circle. In the bottom right corner of the circle, there is a small orange dot. The text is centered within the circle.

Uproszczenia w WPR – definicja i warunki skuteczności

Uproszczenia według EU CAP Network to nie są deregulacje ani działania techniczne. Są elementem efektywności polityki publicznej i muszą być **oceniane łącznie z realizacją celów WPR.**

Kiedy uproszczenia są zasadne?

- Redukują koszty po stronie rolnika (czas, doradztwo, niepewność)
- Zwiększają udział w interwencjach
- Ograniczają błędy formalne (auto-wypełnianie, dane administracji)
- Przesuwają kontrolę z formalności na rzeczywiste ryzyko
- Skracają ścieżkę wypłat

Główne bariery (poziom krajowy)

- Niestabilne i rozproszone przepisy
- Nakładanie się wymogów i dublowanie danych
- Wielość instytucji kontrolujących
- Brak interoperacyjności systemów IT

eWniosek – zmiana logiki zamiast dalszej digitalizacji

- **Obecnie** eWniosekPlus jest już częściowo wypełniony danymi administracyjnymi, jednak nadal trzeba „przeklikiwać” cały formularz, poprawiać dane (np. LPIS), a korekty geometrii działek często oznaczają konieczność ponownego wypełnienia wniosku w tym zakresie.

Rekomendacja – zmiana logiki działania system:

- ✓ w sytuacji **braku zmian w gospodarstwie wniosek do zatwierdzenia i wysłania**. Dane z poprzednich kampanii, w tym realizowane płatności (np. ekoschematy), powinny być automatycznie kontynuowane po potwierdzeniu przez rolnika (warunek – ograniczanie corocznych zmian w zasadach przyznawania płatności).
- ✓ **Aktualizacja danych referencyjnych (LPIS) powinna następować po stronie systemu**, a rola rolnika powinna ograniczać się do potwierdzenia lub zgłoszenia rozbieżności, bez konieczności ręcznej edycji geometrii
- ✓ **Pilotażowe wykorzystanie AI do wsparcia procesu wnioskowania**
- **Efekt - ciężar obsługi zostaje przeniesiony z użytkownika na system**, eliminując konieczność wykonywania czynności o charakterze quasi eksperckim oraz znacząco ograniczając liczbę błędów i korekt.

Kontrola i realizacja

– automatyzacja decyzji zamiast działania rolnika

- **Obecnie** system AMS funkcjonuje głównie jako narzędzie wspierające kontrolę, natomiast kluczowe decyzje – zwłaszcza w sytuacjach nadzwyczajnych – pozostają oparte na procedurach administracyjnych. W praktyce oznacza to konieczność składania dodatkowych wniosków, oświadczeń oraz indywidualnej interpretacji przepisów przez rolnika.
- **Rekomendacja - wykorzystaniu AMS jako podstawowego narzędzia weryfikacji, interoperacyjność systemów i rejestrów**
- ✓ **AMS** może być wykorzystywany zarówno do automatycznej obsługi derogacji (np. powiązanie zdarzeń pogodowych z wymogami GAEC), jak i do weryfikacji tzw. monitorowalnych praktyk rolniczych, których realizacja może być potwierdzana na podstawie danych satelitarnych i analiz czasowych (warunek- jasne i stabilne zasady derogacji i potwierdzania wymagań).
- ✓ **LPIS i dane przestrzenne mogą być wykorzystane do automatycznego potwierdzania liczby zwierząt**, ich utrzymywania i warunków chowu jeśli wystąpi powiązanie z IRZplus i danymi o stadach

Efekt - kontrola opiera się na danych (AMS, rejestry), decyzje są jednolite w skali kraju, a odpowiedzialność za interpretację przepisów zostaje przeniesiona z beneficjenta na administrację.

Działania środowiskowe

– jeden plan zamiast rozproszonych instrumentów

- **Obecny** system składa się z wielu odrębnych instrumentów (ekoschematy, działania rolno środowiskowe, ekologia), które mimo wspólnych celów funkcjonują oddzielnie i są oceniane na poziomie pojedynczych działek, bez odniesienia do efektu w całym gospodarstwie.

Rekomendacja - wprowadzenie jednego, zintegrowanego planu środowiskowo klimatycznego dla gospodarstwa obejmującego wszystkie działania i wszystkie grunty w gospodarstwie

- ✓ Plan ten stanowiłby jedną spójną strategię zamiast wielu równoległych zobowiązań.
- ✓ Zamiast kontroli każdej praktyki oddzielnie, administracja oceniałaby spójność działań oraz ich łączny efekt środowiskowy. Kluczowe jest oparcie tego procesu na danych (AMS, LPIS), które umożliwiają automatyczne potwierdzanie efektów.

Efekt - mniej biurokracji, brak dublowania wymogów i bardziej racjonalne zarządzanie gospodarstwem

Wnioski końcowe

- od deklaracji → do danych
- od procedur → do automatyzacji
- od rozproszonych systemów → do integracji (eWniosek, AMS, LPIS, IRZplus)
- od „działka/praktyka” → do gospodarstwa jako całości
- od kontroli formalnej → do zarządzania ryzykiem i efektem

Uproszczenia są skuteczne tylko wtedy, gdy realnie zmniejszają obciążenia rolnika i jednocześnie poprawiają efekty polityki – **co wymaga zmiany logiki systemu, a nie pojedynczych, punktowych uproszczeń.**

-
- +
 - - Dziękuję za uwagę

